

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4MCdo/7/2012
Identifikačné číslo spisu:	5110223757
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:5110223757.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťovi I. I., narodenom XX. februára XXXX, naposledy bytom X., ktorý zomrel XX. mája XXXX, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 15 D 474/2010, Dnot 236/2010, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Žilina z 18. februára 2011 č.k. 15 D 474/2010-37, Dnot 236/2010, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Žilina z 18. februára 2011 č.k. 15 D 474/2010-37, Dnot 236/2010 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina uznesením z 18. februára 2011 č.k. 15 D 474/2010-37, Dnot 236/2011 vydal majetok nepatrnej hodnoty (špecifikovaný vo výroku rozhodnutia) osobe, ktorá sa postarala o pohreb poručiťľa - dcére poručiťľa C. I. a konanie zastavil. Notárke - súdnej komisárke JUDr. Ľubici Jonekovej priznal odmenu vo výške 71,59 € s DPH. Svoje rozhodnutie oprel o ustanovenie § 175h ods. 2 O.s.p. s odôvodnením, že vykonaným dokazovaním bolo zistené, že poručiťľ zanechal majetok nepatrnej hodnoty. Poručiťľ zomrel bez zanechania závetu a listiny o vydedení. Ako dedičky zo zákona v prvej dedičskej skupine boli zistené dcéry poručiťľa S. G., rod. I. a C. I., rod. I.. Do dedičského konania prihlásili pohľadávky voči poručiťľovi Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. vo výške 962,44 € a Slovenská sporiteľňa, a.s. vo výške 2 072,42 €.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal na základe podnetu C. I., dcéry poručiťľa, ktorá sa postarala o jeho pohreb, mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podľa § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/ a c/ O.s.p., nakoľko týmto rozhodnutím bol porušený zákon, vyžaduje to ochrana práv a právom chránených záujmov podávateľky podnetu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Navrhol uvedené uznesenie okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. V dôvodoch mimoriadneho dovolania poukázal na to, že v prejednávanej veci súdna komisárka pri predbežnom vyšetrení zistila, že po poručiťľovi prichádzajú ako dedičia v prvej dedičskej skupine do úvahy jeho dve dcéry, S. G., rod. I. a C. I., rod. I.. Súčasne však zistila a konštatovala, že poručiťľ zanechal len

majetok nepatrnej hodnoty. Objednávateľkou poručiťovho pohrebu, ktorá súčasne zaplatila aj jeho náklady, bola jedna z dcér, C. I.. V zmysle ustanovenia § 175b veta tretia O.s.p. by bola teda táto poručiťova dcéra jedinou účastníčkou konania o dedičstve podľa § 175h ods. 2 O.s.p. Zo spisu však nevyplyva, že by bola súdnou komisárkou, alebo súdom, vyzvaná, aby sa vyjadrila k dedičskému konaniu. Pritom z obsahu podnetu C. I. vyplýva, že nemá záujem stať sa vlastníčkou vecí z pozostalosti po poručiťovi, o.i. namieta existenciu motorového vozidla, ktorého sa stala (proti svojej vôli) rozhodnutím súdu vlastníčkou, pričom sa týmto vlastníctvom (spojeným s rôznymi povinnosťami z neho vyplývajúcimi) dostala do nepriaznivej situácie. Svoju vôľu však nemala možnosť prejavíť v dedičskom konaní pred súdom, nakoľko s ňou nebolo konané ako s účastníčkou konania (ani ako s dedičkou po poručiťovi ani ako s osobou, ktorá sa postarala o jeho pohreb) a bolo jej doručené až uznesenie o zastavení konania, proti ktorému odvolanie nie je prípustné (§ 175h ods. 3 O.s.p.). Takýmto postupom okresný súd odňal C. I. možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a tým porušil jej ústavné právo na súdnu ochranu, nakoľko nezisťoval, či súhlasí s prevzatím majetku po poručiťovi napriek tomu jej ho rozhodnutím vydal a súčasne zastavil dedičské konanie, hoci zákonné podmienky na postup podľa § 175h ods. 2 O.s.p. neboli splnené. Ak totiž vybavovateľ pohrebu nesúhlasí s tým, aby mu bol vydaný poručiťov majetok nepatrnej hodnoty, musí byť i nepatrný majetok prejednaný ako dedičstvo; podmienky pre zastavenie konania podľa § 175h ods. 2 O.s.p. nie sú v takom prípade splnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor na základe podnetu účastnícky konania (§ 243e ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 243f ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Obligatórne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Generálny prokurátor namietal, že konanie okresného súdu a jeho rozhodnutie je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože postupom okresného súdu bola podávateľke podnetu odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. Odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je aj zastavenie konania, hoci na tento postup nebol zákonný dôvod.

Podľa § 175b O.s.p. účastníkmi konania o dedičstve sú tí, o ktorých sa možno dôvodne domnievať, že sú poručiťovými dedičmi, a ak takých osôb niet, štát. Poručiťov veriteľ je účastníkom konania v prípade § 175p, v prípade, keď sa vyporiadava jeho pohľadávka a pri likvidácii dedičstva. V konaní podľa § 175h ods. 2 je účastníkom konania iba ten, kto sa postaral o pohreb.

Podľa § 175h ods. 2 O.s.p. ak poručiť zanechal majetok nepatrnej hodnoty, môže ho súd vydať tomu, kto sa postaral o pohreb, a konanie zastaví.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu spisu zistil (ako to správne uvádza aj generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní), že v prejednávanej veci notárka ako súdna komisárka pri predbežnom vyšetrení zistila, že po poručiťovi prichádzajú ako dedičia v prvej dedičskej skupine do úvahy jeho dve dcéry, S.

G., rod. I. (ktorá ako jediná predvolaná sa predbežného vyšetrenia zúčastnila) a C. I., rod. I., ktorá bola objednávateľkou pohrebu a súčasne zaplatila aj jeho náklady. Súčasne súdna komisárka zistila a konštatovala, že poručiteľ zanechal len majetok nepatrnej hodnoty.

Preto vychádzajúc z vyššie uvedeného, keďže v danom prípade išlo o konanie v zmysle cit. ustanovenia § 175h ods. 2 O.s.p., by podľa § 175b veta tretia O.s.p. jedinou účastníčkou tohto konania bola iba C. I., dcéra poručiteľa, ktorá sa postarala o pohreb. Táto poručiťova dcéra však súdnou komisárkou na predbežné vyšetrenie predvolaná nebola a ani nemala vedomosť o prebiehajúcom dedičskom konaní, v ktorom by mohla vyjadriť (ne)súhlas s vydaním jej poručiťovho majetku nepatrnej hodnoty, majú na zreteli, že k vydaniu nepatrného majetku poručiteľa v zmysle § 175h ods. 2 O.s.p. nemôže dôjsť proti vôli toho, kto sa postaral o pohreb.

Nakoľko teda okresný súd nezisťoval, či obstarávateľka pohrebu, dcéra poručiteľa C. I., súhlasí s prevzatím majetku po poručiťovi a napriek tomu jej ho rozhodnutím vydal a súčasne zastavil dedičské konanie, odňal jej svojim postupom možnosť konať pred súdom a tým porušil jej ústavné právo na súdnu ochranu. Ak totiž obstarávateľ pohrebu nesúhlasí s tým, aby mu bol vydaný poručiťov majetok nepatrnej hodnoty, musí byť i nepatrný majetok prejednaný ako dedičstvo, podmienky pre zastavenie konania podľa § 175h ods. 2 O.s.p. nie sú v takom prípade splnené.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O.s.p. v spojení s § 243f písm. a/ O.s.p., keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia (§ 243b ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.